

ITMS kód Projektu: 26140230002
ITMS kód Projektu: 26120130002

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

PROFESIJNÝ A KARIÉROVÝ RAST
pkrmpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja LŽ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

Komunikácia so žiakmi s poruchami sluchu

Ing. Henrieta Crkoňová

Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Názov vzdelávacieho programu **Komunikácia so žiakmi s poruchami sluchu**

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Vzdelávací program vychádza z požiadavky všeobecne právneho predpisu (zákon č. 317/2009 o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch v znení zákona č. 390/2011 Z. z. – o nadobudnutí a udržaní si profesijných kompetencií potrebných na štandardný výkon pedagogickej činnosti alebo odbornej činnosti.

Stredné odborné školy pre žiakov so sluchovým postihnutím sú na Slovensku tri (v Bratislave, Prešove a Kremnici), majú celoslovenskú pôsobnosť a využívajú aj spoluprácu s viacerými odbornými školami a firmami.

Ponuka vyučovaných učebných a študijných odborov vhodných pre žiakov s poruchami sluchu sa mení a rozširuje vzhľadom na vývoj technológií a požiadavky trhu práce. Odborné predmety vyučujú pedagogickí zamestnanci – odborníci v novozavedených a inovovaných odboroch, ktorí potrebujú neustále aktualizovať spôsobilosť komunikácie so žiakmi s poruchami sluchu.

Aktualizačné kontinuálne vzdelávanie je preto zamerané na problematiku prekonávania komunikačných bariér vo výchove a vzdelávaní žiakov s poruchou sluchu - oboznamuje s charakteristikami hovorenej reči osôb so sluchovým postihnutím, so základnými charakteristikami jednotlivých manuálnych komunikačných foriem a ich uplatnením vo vyučovacom procese. Dôraz sa kladie najmä na základné praktické zručnosti a metódy komunikácie potrebné vo vzdelávaní žiakov so sluchovým postihnutím (prstová abeceda, základy posunkovanej slovenčiny).

Druh kontinuálneho vzdelávania:

Aktualizačné

Forma kontinuálneho vzdelávania:

Kombinovaná: prezenčná časť 48 hodín, dištančná časť 12 hodín

Ciele:

Hlavný cieľ:

Aktualizácia a udržanie si príslušných profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov pôsobiacich najmä v oblasti špeciálneho školstva (*ŠVVP – žiaci so sluchovým postihnutím*), rozvíjanie ich odborných a pedagogických vedomostí a zručností vyplývajúcich zo zmien v koncepcii výchovy a vzdelávania.

Špecifické ciele:

- ozrejmiť si základné charakteristiky komunikácie vo všeobecnosti,
- oboznámiť sa s vplyvom poruchy sluchu na komunikáciu,
- poznať hovorenú reč sluchovo hendikepovaných osôb,
- oboznámiť sa so spôsobmi manuálnej komunikácie sluchovo postihnutých - základné rozlíšenie (*PA - prstová abeceda, PAZ - pomocné artikulačné znaky, PJ - posunkový jazyk*),
- poznať druhy a charakteristiky posunkovej komunikácie,
- poznať princíp totálnej komunikácie, Bi-Bi (*bilingválny a bikultúrny*) prístup,
- oboznámiť sa s charakteristikou odzerať, poznať vonkajšie a vnútorné podmienky,
- naučiť sa prakticky používať základy posunkovej komunikácie - prstovú abecedu a posunkovanú slovenčinu.

Obsah vzdelávacieho programu:

Témy sú rozdelené do vyučovacích jednotiek – vyučovacích hodín, ktoré pozostávajú z teoretickej časti a praktického nácviku posunkovanej reči v rozsahu 60 hodín:

1. hodina **Komunikácia vo všeobecnosti - základné prvky komunikačného aktu, druhy komunikácie, spôsoby komunikácie;**
2. hodina **Prstové znaky a ich základná charakteristika. Prstová abeceda**
3. hodina Prstová abeceda – praktický nácvik
4. hodina **Pomocné artikulačné znaky. Ďalšie systémy prstových znakov**
5. hodina Pozdravy, zámená – praktický nácvik
6. hodina **Komunikačný systém sluchovo postihnutých - primárne a sekundárne komunikačné formy sluchovo postihnutých; pomocné technické komunikačné prostriedky sluchovo postihnutých**
7. hodina Zoznamovanie – praktický nácvik
8. hodina **Primárne komunikačné formy - hovorený jazyk, hovorená reč nedoslýchavých, hovorená reč nepočujúcich**
9. hodina Rodina – praktický nácvik
10. hodina **Pohľady na posunkový jazyk v minulosti a súčasnosti. Rozdiely medzi posunkovým a hovoreným jazykom (artikulačné orgány, vnímanie, produkovanie, jednotky, univerzálne charakteristiky)**
11. hodina Otázky – praktický nácvik
12. hodina **Neverbálna komunikácia a jej špecifiká u sluchovo postihnutých**
13. hodina Predložky a spojky – praktický nácvik
14. hodina **Roviny posunkového jazyka: manuálno-konštrukčná, gramatická, lexikálna, štylistická, pragmatická**
15. hodina Oblečenie, farby – praktický nácvik
16. hodina Čas – praktický nácvik
17. hodina Číslovky – praktický nácvik
18. hodina **Nemanuálne parametre**
19. hodina Stretnutie, časovanie slovies – praktický nácvik
20. hodina Jedlo a pitie – praktický nácvik
21. hodina Ovocie, zelenina – praktický nácvik
22. hodina Činnosti (slovesá) – praktický nácvik
23. hodina V škole, vyučovanie – praktický nácvik
24. hodina **Odzeranie - charakteristika, vonkajšie a vnútorné podmienky, klasifikácia**
25. hodina **Vety, vetné spojenia**
26. hodina Zamestnanie a práca – praktický nácvik
27. hodina Mesto, ulica – praktický nácvik
28. hodina Bývanie – praktický nácvik
29. hodina Život doma: denný/týždenný režim – praktický nácvik
30. hodina Doprava, cestovanie – praktický nácvik
31. hodina Zemepisné názvy (mestá, štáty) – praktický nácvik
32. hodina Voľný čas, záľuby – praktický nácvik
33. hodina Šport – praktický nácvik
34. hodina Zdravie a choroba – praktický nácvik
35. hodina Ľudské telo – praktický nácvik
36. hodina Aké je to? - popis ľudí, zvierat a vecí – praktický nácvik
37. hodina Zvieratá – praktický nácvik
38. hodina Sviatky, meniny, narodeniny – praktický nácvik
39. hodina Životné situácie – praktický nácvik
40. hodina Ročné obdobia – praktický nácvik
41. hodina Dovolenka, prázdniny – praktický nácvik
42. hodina Obchod a služby – praktický nácvik
43. hodina **Princíp totálnej komunikácie, Bi-Bi prístup**

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

44. hodina Inštitúcie, na úrade – praktický nácvik

45. hodina **Pomocné technické komunikačné prostriedky** (akusticko-technické a vizuálno-technické)

46. hodina Vety, vetné spojenia – praktický nácvik

47. hodina **Komunita N/nepočujúcich a ich kultúra**

48. hodina Rozprávanie príbehu na určenú (vyžrebovanú) tému

Dištančná časť:

49. – 60. hodina Tvorba projektov účastníkov dištančnou formou s využitím IKT (*domáca príprava na vyučovanie upravená pre žiakov so sluchovým postihom podľa zadania lektora*)

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu bude vedieť základné praktické zručnosti a metódy komunikácie potrebné vo vzdelávaní žiakov so sluchovým postihnutím (prstová abeceda, základy posunkovanej slovenčiny) a metodické spracovanie vyučovacích hodín pre žiakov so sluchovým postihom.

Rozsah vzdelávacieho programu:

60 hodín, z toho 48 prezenčne, 12 dištančne,

Trvanie:

najviac 10 mesiacov

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov; kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

učiteľ,

majster odbornej výchovy,

vychovávateľ,

pedagogický asistent

Kategória odborných zamestnancov:

psychológ, školský psychológ,

školský logopéd,

špeciálny pedagóg, školský špeciálny pedagóg, terénny špeciálny pedagóg,

liečebný pedagóg,

sociálny pedagóg.

Podkategórie:

učiteľ pre stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie a učiteľ pre vyššie odborné vzdelávanie (učiteľ strednej školy),

učiteľ základnej umeleckej školy,

učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie,

asistent učiteľa,

asistent majstra odbornej výchovy,

asistent vychovávateľa.

Kariérový stupeň: samostatný pedagogický zamestnanec alebo samostatný odborný zamestnanec, pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou alebo odborný zamestnanec s prvou atestáciou, pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou alebo odborný zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: –

Vyučovaci predmet: –

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady na prácu so sluchovo postihnutými žiakmi a ovládajú posunkovú reč a spĺňajú kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z.z. v znení neskorších predpisov a ktorí majú absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti alebo odbornej činnosti (§ 35 ods. 10 zákona č. 317/2009 Z.z. v znení zákona č. 390/2011 Z. z.). **Podmienkou zaradenia na overenie profesijných kompetencií podľa § 35 ods. 6 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení zákona č. 390/2011 Z. z. sú minimálne tri roky pedagogickej činnosti pedagogického zamestnanca a tri roky odbornej činnosti odborného zamestnanca.**

Spôsob prihlasovania: Písomná prihláška na kontinuálne vzdelávanie podpísaná uchádzačom.

Spôsob preukázania príslušnosti k cieľovej skupine:

Riaditeľ školy alebo školského zariadenia na prihláške potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca do kariérového stupňa, kariérovej pozície, kategórie alebo podkategórie. Riaditeľovi školy alebo školského zariadenia potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ.

Ak pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec nie je v pracovnom pomere alebo riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie do kariérového stupňa, kariérovej pozície, kategórie alebo podkategórie, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec a odborný zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania a požiadavky na ukončovanie:

Aktualizačné vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred trojčlennou skúšobnou komisiou vymenovanou poskytovateľom vzdelávania.

Overenie získaných predmetných kompetencií nadobudnutých sebavzdelávaním a vykonávaním pedagogickej činnosti a odbornej činnosti realizuje pedagogický zamestnanec **s minimálne tromi rokmi pedagogickej praxe** a odborný zamestnanec **s minimálne tromi rokmi odbornej praxe** prezentáciou pred trojčlennou skúšobnou komisiou (§ 35 ods. 6 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení zákona č. 390/2011 Z. z.) záverečnou prezentáciou (obsah prezentácie: *prípravy na vyučovanie alebo pre činnosť so sluchovo postihnutými žiakmi*).

Absolvent vzdelávania musí mať 80-percentnú účasť na prezenčnej forme kontinuálneho vzdelávania a vypracovať a úspešne prezentovať záverečnú prezentáciu (obsah prezentácie: *prípravy na vyučovanie alebo pre činnosť so sluchovo postihnutými žiakmi*).

Personálne zabezpečenie a garant (súhlas garanta):

Garant: Doc. PaedDr. Darina Tarcsiová PhD., katedra špeciálnej pedagogiky PdF UK Bratislava.

Garant spĺňa kvalifikačný predpoklad v zmysle § 43 ods. 3 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení zákona 390/2011 Z. z .

Lektori: lektorské skúsenosti a odborné požiadavky na **lektorov** vzdelávacieho programu: tlmočník s certifikátom vydaným subjektom, ktorý má oprávnenie MŠ SR na vzdelávanie tlmočníkov posunkového jazyka, nepočujúci pedagogický zamestnanec strednej či základnej školy, prípadne pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec strednej či základnej školy dobre ovládajúci posunkovanú slovenčinu a spĺňajúci kvalifikačné predpoklady na lektora.

- kvalifikačné predpoklady **predsedu skúšobnej komisie:** tlmočník s certifikátom vydaným subjektom, ktorý má oprávnenie MŠ SR na vzdelávanie tlmočníkov posunkovej reči alebo nepočujúci pedagogický zamestnanec strednej alebo základnej školy, kvalifikačné predpoklady **2 členov skúšobnej komisie** sú rovnaké ako u lektorov vzdelávacieho programu.

Finančné, materiálne zabezpečenie:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z národného projektu Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov a prostriedkov rozpočtu MPC. V prípade viacdňových vzdelávacích

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

podujatiach bude ubytovanie a stravovanie hrazené iba z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Cestovné náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám

Účastníkom vzdelávania bude poskytnutý študijný materiál so zoznamom odporúčanej literatúry (učebný zdroj).

Vzhľadom na špecifickosť programu je dostupnosť študijnej literatúry veľmi obmedzená, preto budú účastníkom vzdelávania bezplatne zapožičané učebné pomôcky (*výučbové DVD, videonahrávky a pod.*),

- výhodou je dostupnosť informačno-komunikačných prostriedkov potrebných na vzdelávanie (*vid' zoznam učebných zdrojov a popis materiálneho zabezpečenia*),

Vzdelávanie (prezenčná časť) sa bude realizovať v priestoroch regionálnych pracovísk Metodicko-pedagogického centra, v učebniach kontinuálneho vzdelávania zriadených na školách a dištančná časť najmä prostredníctvom mejlovej komunikácie.

Technické a informačné zabezpečenie:

Učebňa vybavená príslušným nábytkom, PC s dataprojektorom, premietacie plátno, tabuľa, internet tvoria minimálne požiadavky, PC aj pre účastníkov sú výhodou pre samostatné cvičenia.

Zoznam učebných zdrojov:

ŠMEHILOVÁ, A. st., ŠMEHILOVÁ, A. ml.: Základy posunkového jazyka nitrianskeho regiónu I. Nitra: Effeta, 2003. 86s. ISBN 80-968584-9-1

ŠMEHILOVÁ, A. st., ŠMEHILOVÁ, A. ml.: Základy posunkového jazyka nitrianskeho regiónu II. Nitra: Effeta, 2005. 132s. ISBN 80-969113-4-1

www.infosluch.sk/signs/index.php

KOŠÚTOVÁ, M.: *Sluchové postihnutie od A po Z. Všeobecný slovník pojmov súvisiacich s problematikou.* EFFETA, Nitra, 2007, s. 297. ISBN 978-80-89245-06-2 (*objasnenie pojmov*)

TARCSIOVÁ, D.: Komunikačný systém sluchovo postihnutých a spôsoby prekonávania ich komunikačnej bariéry. Sapia: Bratislava, 2002, 222 s. ISBN 80-969112-7-9 (*časť odzveranie a časť posunkový jazyk a posunkovaná slovenčina*)

TARCSIOVÁ, D. - KOŠÚTOVÁ, M. - KOŠÚT, J.: Rukoväť tlmočníkov posunkovej reči III. Effeta: Bratislava, 2005, s. 125. ISBN 80-969113-9-2 (*len strany 87 -126*)

Časopis INFONEP, Slovenský GONG (*články zamerané na danú problematiku*)

Kvalita života sluchovo postihnutých – 2006

Posunková zásoba zo sociálno-právnej oblasti – 2005

Posunky (*pojmová zásoba pre opatrovatel'ky*) – 2004

Kultúra a náboženstvo (*posunková zásoba*) – 2006

GRAUSOVÁ, T.: Učím sa odzerať, lebo už nepočujem. Praha: Horizont, 1988. 119 s.

HEVIER, D. - MISTRÍK, J. - ŠTEFKOVÁ, M. - UBÁR, L.: Päť prstiek na ruke. Bratislava, Buvik 1994

TARCSIOVÁ, D. - HOVORKOVÁ, S.: Máme dieťa so sluchovým postihnutím, Bratislava 2002

DVD a VHS nosiče z oblasti odzverania:

Kolektív autorov: Odzveranie (*základné informácie, princípy, podmienky pre odzveranie*). Bratislava:

Ústredná rada nedoslýchavých SZSP, 2006.

www.nepocujuci.sk/literatura

Návrh počtu kreditov:

Spolu 15 kreditov

- 12 kreditov za rozsah vzdelávania, 3 kredity za ukončenie programu kontinuálneho vzdelávania záverečnou prezentáciou pred 3-člennou skúšobnou komisiou.